

ESZTEREGNYEI KEREKVÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

Eszteregnye, 2023. 10.31.

Legitimációs Záradék Egyetértési Nyilatkozat

A törvényi előírásoknak megfelelően átdolgozta és elfogadta az Eszteregnyei Kerekvár Óvoda nevelőtestülete az intézményvezetővel.

Dátum:

..... PH.
megbízott intézményvezető nevelőtestület

Véleményezte:

Dátum:
szülői szervezet nevében

Véleményezte és jóváhagyta:

Dátum:
képviselőtestület

PH.
.....
polgármester

Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Program érvényességi ideje a nevelőtestület határozata alapján:
..... -tól érvényes.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

Törvényi előírások, az Óvodai Nevelés Alapprogramját érintő rendeletek

Bővítés, vagy leépítés.

Szervezeti átalakítás.

Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

Ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

Írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének. Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Tartalom

Érvényességi nyilatkozat.....	3
1. Az óvoda jellemző adatai, bemutatása nevelési alapelveink.....	6
2. A település társadalmi, gazdasági helyzete	7
3. A pedagógiai program módosításának törvényi háttere	8
4. Óvodaképünk	10
5. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	11
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	12
7. Személyi feltételek	12
7.1. A napirend kialakítása.....	13
8. Tárgyi feltételek.....	14
9. Az óvodai élet megszervezése	14
9.1. Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program	14
9.2. Az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása.....	16
10. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése	22
11. A kiemelkedő képességű gyermek felismerése és fejlesztése.....	22
12. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.....	23
13. Az óvoda kapcsolatai	24
13.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:.....	24
13.2. Az óvoda egyéb kapcsolatai	25
13.3. Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények.....	26
13.4. Az óvoda egészségre nevelő munkáját segítő intézmények és személyek ..	26
14. Ünnepek, hagyományok az óvodában.....	26
15. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	27
15.1. A játék.....	27
15.2. A munka jellegű tevékenységek.....	30

15.3. Vers, mese	33
15.4. Ének, zene, énekes játék, tánc	36
15.5. Rajzolás, festés, mintázás, építés, kézimunka	37
15.6. Mozgás	39
15.7. A külső világ tevékeny megismerése	41
16. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	44

1. Az óvoda jellemző adatai, bemutatása nevelési alapelveink

Az intézmény megnevezése: Eszteregnyei Kerekvár Óvoda

Az óvoda címe: 8882 Eszteregnye, Petőfi Sándor utca 1

telefonszáma: 06 30 157 5021

e-mail címe: eszteregnye.ovi@hotmail.hu

Az óvoda fenntartója: Eszteregnye Község Önkormányzat
8882 Eszteregnye, Kossuth Lajos utca 3

Az óvodai csoportok száma: 1

Az óvoda vezetője: Goór Balázsné

A program benyújtója: az óvoda nevelőtestülete

Helyi pedagógiai programunk biztosítja a szakmai önállóságot, az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését. Lehetőséget nyújt a helyi igények és specialitások, a különböző innovatív törekvések megvalósításának.

Nevelési alapelveink, melyek kötelező érvényűek:

- A demokratizmus, pluralizmus elvének érvényesülése, a program szellemének megtartásával a gyerekek számára legoptimálisabb módszerek és munkamódok megválasztása.
- Gyermek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása.
- Egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosítása, meglévő hátrányok csökkentése.
- Esélyegyenlőség biztosítása azáltal, hogy mindenki számára nyitott, a lakhelyéhez legközelebb található óvoda, tekintet nélkül a gyermek akadályozottságára, eltérő képességeire a kiemelkedően tehetségestől a gyenge adottságúig.
- Intimitás biztosításának alapelve- öltözködés, mellékhelyiségben, pihenés során.

- Magánszféra tiszteletben tartásának alapelve, a gyermek önkifejezésének segítése a különböző tevékenységek során.
- Szülőkkel való együttműködés elve, személyes adatvédelemhez való jogok tiszteletben tartása.
- Folyamatos információ a gyerekek fejlődésével kapcsolatban.
- A család magánszférájának, kultúrájának, világnézetének, értékrendjének tiszteletben tartása.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése.

2. A település társadalmi, gazdasági helyzete

A közel 750 főt számláló község Nagykanizsától 9 km-re nyugatra, a 7-es főút és az M7-es autópálya csomópontjánál található. Északi irányba Obornak határolja, közigazgatásilag Eszteregnyéhez tartozik. Itt 1954-ben olajfúrás közben termálvizet találtak, amely gyógyászati célra is alkalmas, még feltárásra vár. Vadászház is van, így a vadászturizmus működő ágazat.

Eszteregnyén háziorvosi, védőnői, és házi segítségnyújtási (idősek számára) hálózat működik. A posta és a bolt magánvállalkozás formájában van jelen.

Az önkormányzat 2007-ig 8 osztályos általános iskolát, és 2 csoportos óvodát működtetett közös fenntartásban a szomszédos községgel Rigyáccal. A két falu közös körjegyzőséget tart fenn.

2011-ben az óvoda a Becsehelyi Napköziotthonos Óvoda tagóvodája lett. Intézményünk új fenntartóval és új dolgozókkal 2011. szeptember 1.-től ebben a formában működött.

2013.07. 01.-től önálló intézmény a Kerekvár Óvodafenntartó Társulás a fenntartója.

2018.szeptember 01.-től a két önkormányzat döntése alapján megszűnt az óvodát fenntartó társulás. A rigyáci gyerekek ekkortól nem járnak óvodánkba.

Óvodánk jelenleg egy csoporttal működik, de mindenből rendelkezésre áll a két csoport működéséhez szükséges feltétel, így a létszámi változások függvényében a második csoport bármikor újraindítható.

2023. júliusától az óvodavezető nyugdíjba vonulása után új vezető kinevezésére került sor.

Az óvodában dolgozók a gyermekekhez elfogadó, szeretetteljes, a szülők felé segítőkész, megértő módon fordulnak, és magas szintű szakmai felkészültséggel rendelkeznek. A dajkák gyógypedagógiai, illetve pedagógiai asszisztens végzettséggel is rendelkeznek.

Az óvoda családias légköre, a szülőkkel való szoros együttműködés az alacsony létszám, az egyéni bánásmód, a gyerekek érési ütemének figyelembevétele a legfőbb erősségünk.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik.

3. A pedagógiai program módosításának törvényi háttere

A helyi nevelési program módosítását és kiegészítését az alábbi jogszabályok, törvények, rendeletek figyelembevételével készítettük el:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről (Nkt.)
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról (Áht.)
- 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről (Mt.)
- 1992. évi XXXIII. törvény a Közalkalmazottak jogállásáról (Kjt.)
- 1996. évi XXVIII. törvény a Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi törvény módosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2009. évi LXXXI. törvény: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi törvény módosításáról
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2017. évi CLII. törvény egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 368/2011. (XII.31.) korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező többször módosított rendelet
- 363/2012 (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2012.(XII.17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 138/1992. (X.8.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 370/2011. (XII.31.) Kormányrendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 335/2005. (XII.29.) Kormányrendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

4. Óvodaképünk

Programunk a szülőkkel kialakítandó új minőséget jelentő kapcsolatra, együttműködésre építi az óvodai nevelést. Nevelésfelfogásunk egyik alaptézise, hogy az óvoda pedagógiai gyakorlata csakis a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik, s a család értéket közvetít a gyermek felé, még akkor is, ha funkció zavarai következtében nem működik mindig jól. Az óvoda csak a családdal együtt a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.

- Óvodánkban minden gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a szeretet, szükségleteinek kielégítése, a fejlődését elősegítő egyéni bánásmód.
- Minden gyermek egyéni képességének megfelelően fejlődik, szem előtt tartva a gyermeki szükségleteket, jogokat, érdekeket.
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, amely biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.
- Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciót tölt be.
- Pedagógiai rendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Nevelésünk célja a gyermek személyiségének, egyéni képességeinek kibontakoztatása, sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a hátrányok kiegyenlítése az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Alapelvünk, hogy a gyermek személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet, bizalom és megbecsülés övezi. Pedagógiai eljárásaink a gyermek személyiségéhez igazodnak, lehetővé teszik és segítik a személyiségfejlődést, az egyéni készségek és képességek kibontakoztatását. A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részeként kezeljük.

- A nevelés hatására óvodásaink olyan használható tudást kapnak, amelyet tapasztalataikon keresztül szereznek meg és a szerzett tudást alkalmazni is tudják.
- Nevelésünk során gondoskodunk a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

5. Az óvodai nevelés általános feladatai

- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés”.
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Pedagógiai Program megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

- az összerendezett, harmonikus mozgás,
- a nyitott érdeklődés,
- a differenciált érzékelés és észlelés,
- a kialakult testséma, éntudat és téri tájékozottság,
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, és feladattudat

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Óvodánk részben önálló intézmény. A gyermekek gondozása, nevelése egy vegyes életkorú csoportban folyik. A gyermekek 3 évig ugyanabban a csoportszobában élik óvodás életüket. A gyermekcsoporton belül az életkori sajátosságok, az egyéni fejlettség figyelembevételével a differenciált nevelés- oktatás folyik.

7. Személyi feltételek

A csoportban együtt dolgozó óvodapedagógusok személye csak különlegesen indokolt esetben változik (betegség, pedagógiai indok). Így lehet együttműködésük a leghatékonyabb..

Az óvoda dolgozóinak létszáma: óvodapedagógus 2 fő

Dajka 2 fő (6 órában)

Szakképzettségük: óvodapedagógus- főiskola

óvodai dajka- gyógypedagógiai asszisztens

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógus elfogadó-, segítő-, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. A pedagógiai önállóságot biztosítja, hogy az óvoda élén szakmailag független, megbízott óvodavezető áll.

A nevelő testület azonos célokért, azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik, szakképzett dajkák segítségével. Az eredményesebb munkavégzés érdekében továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk és az itt szerzett tapasztalatokat, beépítjük a gyakorlatba.

A nevelési problémák megoldásánál segítséget nyújt a Pedagógiai Szakszolgálat. Sajátos nevelési igényű gyermek van az óvodánkban, tartósan beteg gyermekünk nincs. Az ő ellátásuk, gondozásuk is különös figyelmet igényel, a szülővel napi

kapcsolatban állunk. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A veszélyeztetett gyermekek érdekeit intézményi szinten képviseli a gyermekvédelmi felelős és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa, 2018-tól óvodai szociális segítő munkatárs.

7.1. A napirend kialakítása

A gyermekek életkor szerinti összetétele alapján eltérnek a szükségleteik, differenciáltan biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges időtartamot. A tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat, a tétlenséget, a kapkodást. Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.

A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk. Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk. A gyermekek alvási—pihenési igényét figyelembe vesszük.

NAPIREND

A gyermekek érkezése, fogadása **7:00-tól.**

Falubusz érkezése a gyerekekkel **7:30**

Játékos tanulás csoportos, és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.

Reggeli folyamatosan, gondozási teendők ellátása **7:30-tól**

Hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.

Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Mozgás, testnevelés foglalkozás. **11:30-ig**

Naposi munka feladatainak elvégzése.

Ebéd, gondozási teendők ellátása. **12:30-ig**

Pihenés-alvás előtti mese, altatódal. **12:30-tól**

Alvás-pihenés folyamatos ébredés. **14:45-ig**

A csoportszoba rendjének helyreállítása. **15:00-tól**

Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása **15:30-ig**

Falubusz indulása a gyerekekkel **15:30**

Játékos egyéni képességfejlesztés, játéktevékenység hazamenetelig **17:00-ig**

8. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, nevelését, fejlesztését.

Legyen tiszta, gondozott, esztétikus minden csoportszobája, öltözője, mosdója, konyhája, udvara. A gyermekek mozgásának, játékigényének kielégítéséhez megfelelő játékeszközök állnak rendelkezésünkre.

9. Az óvodai élet megszervezése

- Az egészséges életmód alakítása - Egészségfejlesztési program
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés megvalósításán belül feladatunknak tekintjük a pszichikus funkciók és részképességek fejlesztését.

9.1. Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program

Cél: Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
- a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,

- a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése.
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek
- a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermek gondozása

A gondozás az óvodai nevelőmunka alapvető feladata, mely magába foglalja a gyermekek testi szükségleteiről való gondoskodást, a test ápolását, az egészség kulturális szokások gyakoroltatását. Lehetővé teszi olyan jólétnek, komfortérzetnek a kialakulását, ami feltétele a gyermek további fejlődésének. Következetes, folyamatos és rugalmas napirend keretében valósul meg.

Testápolás:

A személyi tisztaság alapkövetelménye, hogy a kisgyermekben szokássá, igénnyé alakuljon ki a testápolás tevékenysége. A kézmosás, körömtisztítás, fésülködés szükségességének megítélésére folyamatosan ösztönözzük a gyermekeket. A naponta 4-5-szöri mosdóhasználaton túl igényeik szerint tisztálkodhatnak.

Ebéd után rendszeresen mosnak fogat, a fogkefék 2 havonta újra cserélendők.

Öltözködés:

Az időjárás változásai ellen történő védekezés mellett fejleszti a gyermek önállóságát, ízlését. A szülőktől azt kérjük, hogy gyermekük öltözéke célszerű, réteges, önállóságukkal és az óvodai étellel összhangban legyen. Ezt váltóruhával és cipővel is biztosítjuk, ami az egészséget és kényelmet is szolgálja

Táplálkozás:

A napi háromszori étkezés biztosítja a játék és mozgás során elfogyasztott energiák pótlását, valamint a növekedéssel és fejlődéssel járó testépítést. A reggeli és az uzsonna elkészítéséről konyhai dolgozónk gondoskodik, az ebédet viszont a becsehelyi iskola konyhájáról szállítják. A változatos, vitamindús étrendet élelmezésvezető állítja össze, ki figyelembe veszi óvodapedagógusaink javaslatait, kéréseit. Az utóbbi időben sokat haladtunk az egészséges táplálkozás felé. A gyermekek sokkal több rost dús táplálékot kapnak, mint évekkel ezelőtt. A gabonapelyhek, rozstartalmú, vagy más magvas péksütemények, joghurtok, zöldségek hetente többször is előfordulnak az étrendjükben. Ezen kívül hetente egyszer gyümölcsnapot tartunk. Az otthonról hozott gyümölcsökből általában gyümölcssalátát készítünk. Már kiscsoporttól törekszünk a helyes táplálkozási szokások kialakítására és a kulturált étkezés illemszabályainak megismertetésére.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért.

Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron). Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi.

9.2. Az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

Egyetlen életkori szakaszban sincs olyan jelentős szerepe az érzelmi életnek, mint óvodáskorban. Az óvodás emocionális fogékonysága hatással van észlelésére, gondolkodására, nyomot hagy összes pszichés megnyilvánulásán. Az érzelmek cselekvésre ösztönző, mozgósító ereje rendkívül nagy.

A gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek.

Az óvodapedagógus feladatai:

„Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutató jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.” „A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A nemzeti identitástudat

Az óvodáskor kezdetén (3-5 év) a gyerekek elsősorban közvetlen környezetükben és az őket körülvevő tájban találnak otthonra. Az óvodást kulturális és érzelmi hovatartozása elsősorban családjához köti, ezért a szociális tudat alakulásában elsősorban a családi hatásoknak van jelentős szerepük (családi hagyományok, szokásrendszer, kulturális hovatartozás, a család társadalmi pályája, a család története, egyes személyek élettörténete).

Óvodáskorban a 6-7 év fordulópontnak tekinthető, mivel a szűk környezet irányából haladva ekkor már szóba jöhet a nemzeti öntudat megalapozása, a gyerekek kulturális identitástudatának alakulásában egyfajta nyitás figyelhető meg (pl. felismerik, hogy az emberek különböző nyelveket beszélnek, tehát különbözőek ebből a szempontból is).

Megvalósulása óvodánkban

Népünk történelmének megismerése

A Thúry György Múzeum által szervezett múzeum-pedagógiai foglalkozásokon való részvétel.

Szabadságharc történetének feldolgozása: zászlók, kokárdák készítése, a kopjafa környékének virágokkal díszítése, megemlékező ünnepség szervezése

Népi hagyományok ápolása: Márton napi lámpásjárás ahol a faluból minden érdeklődő részt vehet

Időseket köszöntjük minden évben, ezzel is a közösségépítést, a környezettel való kapcsolatok kiépítését szolgáljuk.

Mikulás-váró program ahová rendszeresen meghívjuk a leendő óvodásokat, szüleiket.

Lehetőséget biztosítunk a megismerkedésre, óvodánk bemutatására.

Advent idején a keresztény kultúra értékeire, a hagyományok megismerésére helyezzük a hangsúlyt nevelő munkánkban.

Karácsonyi dalok, versek, mesék megismerése,

Luca –napi búzavetés, az ajándékok készítése, a szülőkkel kézműveskedés hozzájárul az ünnepi hangulat élőkészítéséhez.

Betlehem történetét a gyerekek szintjén meséljük, dramatizálva a helyi templomban karácsonykor be is mutatjuk az óvoda dolgozóinak aktív közreműködésével.

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a helyi hagyományőrző szervezetekkel.

Farsangi népszokások: jelmezbe öltözés, télkergető „Kisze-báb” elégetése, fánksütés közösen a szülőkkel, gyerekekkel mind a hagyományok ápolását szolgálják óvodánkban.

Tavaszcélzás idején figyeljük a természet változásait a jeles napokat, amelyekhez népi időjárási megfigyelések is kapcsolódnak.

Magokat vetünk, figyeljük a növények fejlődését, megismerkednek a gyerekek gondozásukkal. Virágokat ültetünk az óvoda udvarára a szülőkkel közösen parkosítunk. A környezet védelme a szelektív hulladék gyűjtésére való felhívás fontos feladatunk. Gyakran ellátogatunk a faluban lévő hulladékgyűjtő szigetre és megbeszéljük ennek fontosságát.

Húsvétkor tojást festünk, locsolkodunk, tojáskereső ügyességi versenyeket szervezünk, és igazi élő nyuszival is találkozhatnak a gyerekek az óvodában.

A családhoz való kötődés az édesanya szeretete leginkább az anyák napi készülődés idején mutatkozik meg. A nagymamák fontos szerepet töltenek be a gyermekek nevelésében, ők is részt vesznek az ünnepen.

Tavaszi kirándulásaik állandó célpontja a falu közelében lévő „NYITNIKÉK” erdei iskola. Az erdei állatokról szóló előadások, az interaktív táblák, a tanösvények sok ismerettel gazdagítják az óvodásainkat.

Családi napot is itt szervezünk, közösen főzünk, vendégeinkkel.

Az érzelmi nevelés és szocializáció céljai:

- A testi-lelki harmónia biztosítása.
- Szeretni és kötődni tudó, érzelmi akadályokat könnyen leküzdő, felszabadult, boldog alaphangulatú gyermekek nevelése.
- A személyiség fejlesztése a kommunikáció, kooperáció, tolerancia és a bizalom terén.
- Otthonos, barátságos óvodai körülmények és szeretetteljes légkör biztosítása

Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. A kicsinyek számára kedves mese- és állatfigurákkal, minél több színes dekorációval és saját munkáinkkal tesszük barátságosabbá intézményünket. A csoportszoba és a hozzá tartozó helyiségek gyermekméretű, praktikus berendezései a kényelmüket szolgálják.

Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadni és beleélést mutatni ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat megteremtése. Olyan óvodai atmoszféra kialakítására törekszünk, mely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé.

Nagyon fontosnak tartjuk a gyermekek reggeli fogadását. Ez pár perc bizalmas beszélgetést, az egymásnak szóló öröm kifejezését jelenti, mely megkönnyíti a napkezdést.

A családi, nyitott légkört demokratikus, szeretetteljes irányítással, kölcsönös bizalommal alakítjuk ki.

A zökkenőmentes beszoktatás

A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt. Feladatunk, hogy végtelen türelemmel és szeretettel forduljunk az újonnan óvodába kerülő gyermekek felé. Igyekszünk elegendő időt adni a beszoktatásra s lehetővé tenni a szülővel együtt történő ismerkedést. A szülők igényeit figyelembe véve zajlik az elválás. Az otthonról hozott tárgyak is segítik a beilleszkedést. Nevelőtestületünk a jövőben szeretne nagyobb hangsúlyt fektetni az óvodába kerülést megelőző családlátogatásra. Ennek során betekintést nyerünk a családi körülményekbe és megalapozzuk a további kapcsolatot mind a gyermekkel, mind a

szülővel.

A gyermek zökkenőmentes beilleszkedésében az óvoda valamennyi dolgozója részt vesz.

A felnőtt-gyermek és a gyermek-gyermek kapcsolat kiteljesedése

A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt szerepe van a nevelési folyamatban. Fontos, hogy mit és hogyan mond, miként viselkedik, hogyan öltözködik stb. Az óvónő mintegy átveszi a gyermek óvodai életében az anya szerepét. Az ő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. A biztonságérzet egyik biztosítéka a testi kapcsolat, az ölelés. A pedagógus pozitív megnyilvánulásaival olyan légkört teremt, amelyben a gyermek jól érzi magát s pozitív változásokra képes.

A gyermek társas szükségleteinek kielégítése

A gyermek én központúsága miatt elsősorban önmagára képes figyelni, de megfelelő biztonságot, szeretete közvetítő környezetben képessé válik az együttéléshez szükséges erkölcsi normák betartására és alakítására.

Az éntudat kialakulásában fontos szerepe van a szociális visszajelzéseknek, ami az óvónő részéről biztatás, bátorítás, megengedés. Ezáltal önértékelése, önbizalma erősödik, kialakul a belső kontroll, a pozitív énkép, a felelősség vállalása, vagyis énerős emberré válik.

Alapvető feladat, hogy a gyermekek megismerjék, és gyakorolják a társas együttélés és önérvényesítés alapvető szabályait: egymásra figyelés, alkalmazkodás, együttérzés, egymás segítése, érzelmek feletti kontroll. Ez saját élethelyzeteinkben való személyes példáján keresztül valósul meg.

Szociális érzékenységük megnyilvánulása, hogy elfogadják egyes társuk többiektől eltérő külsejét, viselkedését, különleges állapotát.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére a társas kapcsolatok terén

- Elfogadják az óvónő kérését, útmutatását.
- Bizalommal fordulnak az óvónőhöz és társaikhoz.
- Figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják egymást.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.

- Tisztelettudóan viselkednek a felnőttekkel.
- Örülnek a közösen elért sikereknek.
- Képesek egyéni érdekeiket a csoport érdekeinek alárendelni.
- Legalább egy társkapcsolattal rendelkeznek a csoporton belül.
- Szívesen segítenek a felnőtteknek, társaiknak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére az érzelmi nevelés terén

- Megjelenik az intellektuális-, erkölcs- és specifikus érzelem.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartásformákat.
- Érzékenyen reagálnak egymás örömére, bánatára.
- Bízhatnak önmagukban és társaikban.
- Társaik iránt rokonszenvet, barátságot mutatnak.
- Felelősséget éreznek.
- Képesek törekvéseiket elhalasztani, késleltetni.
- Elfogadják az alá-fölérendeltségi viszonyokat.
- Igazat mondanak.
- Választanak és döntéseket hoznak.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi nevelés és a szocializáció terén

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása.
- Az érzelmeiket kifejező gyermeki megnyilvánulások támogatása és a szükséges kontroll erősítése.
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- Az együttműködés, az együttjátás, együttműködés képességének kialakítása.
- A konfliktusok kezelése.
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartása.
- A gyermek által vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére motiválás.

10. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

Óvodánkban az átlagosnál nagyobb számban vannak hátrányos helyzetű, többségében nem roma családok, akik nagy része munkanélküli, nagycsaládos súlyos szociális gondokkal küzdő. A szülők igénylik az intézményes nevelést, gyermekeiket néhány kivételtől eltekintve rendszeresen hozzák óvodába. A családokkal élő, napi kapcsolatunk van. Bizalmuk elnyerése érdekében élményekben gazdag, szeretetteljes óvodai életet, változatos tevékenységet kínálunk gyermekeik számára.

11. A kiemelkedő képességű gyermek felismerése és fejlesztése

A tehetség személyiségjegy, a gyermek egész lényét áthatja, ezért korai felismerése és fejlesztése nagyon fontos a kiegyensúlyozott értelmi-érzelmi-akarati fejlődés érdekében.

A tehetség általános jellemzői a következők

- sok ismerettel rendelkezik
- elvonatkoztató készség
- jó memória

Miben nyilvánul meg a kisgyermekkorban a tehetség?

- Az átlagosnál változatosabbak a mozgásterei.
- Érzékeny, de kiegyensúlyozott az idegrendszere.
- Fejlett, összerendezett a mozgása.
- Érdeklődése sokoldalú, egyes dolgok iránt tartós, elmélyült, új dolgok iránt fogékony, amelyet erős kíváncsiság kísér.
- Gyakran megért olyan fogalmakat, amelyek életkorához koraiak.
- Válaszai gyorsak, valóságos gondolkodásra utalnak.
- Szereti a mesét.
- Mohó megismerési vágy, koncentrált figyelem, belemerülés jellemzi.
- Gyors a felfogása, megbízható az emlékezete.
- Élénk képzelőerő jellemzi játékban, történetben, mesében, rajzban.
- A cél érdekében erős az akarata az akadály leküzdésére.

A tehetséggongozás szinterei az óvodában

Lehetőségek amelyekben megnyilvánulhatnak a gyermekek képességei

- Néptánc
- Rajzverseny
- Úszás
- Mesemondó verseny
- Gyermekfesztiválok

12. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Programunknak ezt a fejezetét úgy kívánjuk kifejteni, hogy óvodapedagógusaink mindegyikének is támpontot nyújtson a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez. Nagyobb mértékű differenciálást, a szokottól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszi szükségessé.

A sajátos nevelést igénylő gyermek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését szolgálja.

Általános feladataink a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésével kapcsolatban:

- Az átlagos nevelés ütemének lassítása.
- A tervszerű nevelői hatások körének bővítése.
- Individuális foglalkoztatás, egyéni bánásmód előtérbe helyezése.

Képességeinek megfelelő feladatok adása, hiszen a fogyatékos gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.

Az óvodai nevelés a sérült gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. Ki kell alakítani az alkalmazkodó készséget, az akaraterőt, az önállóságra törekvést, az együttműködést a társakkal, felnőttekkel.

A különleges gondozási igény kielégítése: speciális segédeszközök használata, valamint sérülés specifikus módszerek, technikák alkalmazása.

Beszéd és nyelvi készségek fejlesztése.

Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.

13. Az óvoda kapcsolatai

13.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Cél:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Óvodapedagógus feladatai:

A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a **nevelő partneri viszonyt kiépíti**. A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja. A **Kerekvár Óvoda** pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.

Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti a házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.

Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.

Előzetesen ismerkedik a szülőkkel.

Az új gyermekek érkezését úgy osztja be, hogy egy héten csak néhány új kisgyermek érkezzon, így jut elég idő az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására.

Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerjék meg az óvónőt és a társakat. A közös ittlét addig tarthat, amíg a szülő lehetőségei megengedik, illetve a gyermek számára már nem idegen az óvoda.

Pedagógiai **tájékoztatókat szervez** a szülők számára a szülői értekezleteken, nyílt napokon és érdeklődés alapján egyéb fórumokon.

Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segíti.

A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.

Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.

Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.

A Szülői Közösség munkatervének elkészítésében részt vesz a szülők képviselőivel közösen a nevelési év elején.

A szülők képviselőit meghívja az óvoda különböző fórumaira, alkotó ötleteiket, kéréseiket, igényeiket meghallgatja és lehetőség szerinti teljesíti.

Óvodán kívül helyszíni tapasztalatszerzési lehetőségeket kér, az olyan szülők munkahelyén, ahol az óvodások nem zavarnak és számukra veszélytelen a munkaterület.

Szülői kíséretet kér az óvodán kívüli tevékenységekhez, amelyek az óvodai tanulás folyamatához az ismeret-, élmény, és tapasztalatszerzésben segítenek.

A szülők jogainak érvényesítését segíti az óvoda pedagógiai és szervezeti alapdokumentumainak elkészítésekor a Szülői Munkaközösség képviselői révén PP, SZMSZ, Házirend.

Kapcsolattartás várható eredményei:

- A családok elégedettek az óvoda működésével.
- Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.
- A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.
- Azonosulnak az óvoda elveivel.

13.2. Az óvoda egyéb kapcsolatai

- Fenntartó Önkormányzatok,
- Polgármesteri Hivatal egészségügyi, oktatási és szociális szakember

13.3. Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények

- Szakszolgálat
- Szakértői Bizottság
- Gyermekotthon
- Gyermekjóléti Szolgálat
- óvodai szociális segítő

13.4. Az óvoda egészségre nevelő munkáját segítő intézmények és személyek

- Az óvoda gyermekorvosa, fogorvosa
- Az óvoda védőnője
- A Foglalkozás- egészségügyi Szolgálat Orvosa
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

14. Ünnepek, hagyományok az óvodában

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A programokat a szülőkkel közösen szervezzük:

Idősek köszöntése. Mikulásvárás, Karácsony a templomban, Farsang, Márton napi lámpásjárás, anyák napja, Csiri-Biri fesztivál, Húsvéti nyuszi simogató, gyereknapi ballagás, évszázó, falunap

Hagyományaink ápolásával gyermekeink érzelmi kötődését szeretnénk erősíteni óvodánkhoz. Célunk a családi jelleg erősítése a gyermek és felnőtt közösség baráti együttlét

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Az ünnep és a néphagyományőrzés az óvodában igen szorosan összefonódik. A népszokások általában az egyházi ünnepekhez és az évszakok változásaihoz

kapcsolódnak. A jeles napok az őszi, téli, tavaszi és nyári napforduló köré csoportosulnak.

Őszi ünnepkör: - Mihály nap(szeptember 29.)
- Szüret (október)

Téli ünnepkör: - Advent (december)
- Mikulás nap (december 6.)
- Luca nap (december 13.)
- Karácsony (december 25-26.)
- Vízkereszt vagy Háromkirályok napja (január 6)

Farsang (február)

Tavaszi ünnepkör: - Húsvét (április)

Nyári ünnepkör: - Pünkösd (május)

Tudjuk, hogy a népszokások a felnőttek életének szimbólumait hordozzák, de gyermekeinknek szüleik, nagyszüleik is példát adnak és részt vesznek a hagyományok őrzésében.

A fentieken túl még a következőket tudjuk biztosítani a napi ismeretszerző lehetőségeken kívül az óvodai évek során:

- Ingyenes logopédiai ellátás
- Úszásoktatás- évente kétszer 10-10 alkalommal
- Különböző pályázatokon, sportversenyeken való részvétel, néptánc-oktatás
- Mozi, színházlátogatás, hangversenyen való részvétel

15. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

15.1. A játék

„A játékot a gyermek legkomolyabb tevékenységének kellene tekintenünk.”

/Montaigne/

Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga az **óvodában**. A játék kicsiben maga az élet. Kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek.

Mit és hogyan tanul a gyermek játszás közben?

- Kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket.
- Elsajátíthat bizonyos élethelyzetekben való viselkedési szabályokat, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit.
- A környező világról is a játékon keresztül kapja a legtöbb ismeretet, hiszen mintegy birtokba veszi környezetét.
- Önmagát is tanulja. Belső technikákat, lelki működésekkel dolgoz ki.
- A tudatos tanuláshoz szükséges készségek és képességek is a játék során alapozódnak meg.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréséhez.

Feladataink:

A feltételek megteremtése

- Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.
- Az egész óvodai csoportszoba a játék színtere.
- A tárgyak, berendezések, játékszerek a belső indítékból létrejövő játék külső feltételei. Az évek során azt tapasztaltuk, hogy a játékot többnyire térbeli elhatároltság, zártság jellemzi. Fontos a gyermeknek a nagy végtelen térből egy kis kuckó kikerítése. Például székekkel, függönyökkel, különböző berendezési tárgyakkal, képeskönyvekkel körülkerítik magukat. A könnyen mozdítható „térrelválasztók” biztosítása ezért fontos feladat.
- Természetes, esztétikus eszközökkel szeretnénk gazdagítani gyermekeink játékát, megalapozva ezzel ízlésük, esztétikai érzékük kifejlődését is.
- Külön szót érdemel az élmények szerepe a gyermek játékában. Mind a gyermek egyéni élménye - melyet a családból hoz - mind az óvodai társakkal átélt élmény rendkívüli jelentőséggel bír.

A játék „irányítása”

Tapasztalataink azt mutatják, hogy az óvónő tapintatos jelenléte, támogató együttérző magatartása a nagyoknál is hozzátartozik a játékhoz. Szükség van arra, hogy bizonyos

játékokat elkezdjen, ösztönözzön vagy éppen megakadályozzon valamit. Jelenlétével segíti a szabályok megtartását, a társas alkalmazkodást. Szórakoztat, tanítja a játékot gazdagító érdekesebb fogásokat, ötleteket. A gyerekeknek szükségük van a felnőtt jelenlétéből fakadó biztonságra, érdekes jelzésekre és azokra az ismeretekre, amelyeket csak tőle szerezhetnek meg.

1. Gyakorló játék

Manipulációból, önkéntelen mozgásból álló tevékenység, melynek során a gyermek egyfajta játékeszköznek, vagy saját magának meghatározott mozgását ismétli. (pl. kevergetés, autó tologatása). Főként a kisebbek jellemző játéka.

2. Konstruáló játék

A gyermek kockákból és más játékszerekből építményeket és különféle egyéb tárgyakat alkot. Kreativitásra nevel.

Eredményességét befolyásolják a megfelelő méretű és minőségű eszközök, az anyagok sokfélesége és a kreatív óvodapedagógus.

Sikerélményt nyújt, önbizalmat ad az alkotás.

3. Szimbolikus játékok

Az élményszerű irodalmi alkotások hatására alakul ki, a szerepjátékot gazdagítja.

Oldott légkörben, kötöttségek nélkül zajlódik.

Az élmények forrásai:

- az óvodapedagógus bábjátéka
- a gyermekek bábjátéka
- a gyermekek bábkészítő tevékenysége és önálló játéka.

4. Szabályjáték

Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Lehet mozgásos, vagy értelmi képességeket fejlesztő játék.

5. Udvari játék

Az udvar a mozgásos játék igazi tere. A különböző mászóakák.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul a társakkal való együttjátszás, kezdeményezőkézségük is kibontakozik.
- Játékon belül önállóak, egyéni ötleteik, javaslataik vannak.
- A másik gyermek játékát tiszteletben tartják, elfogadják társaik javaslatait, ötleteit.
- Képesek az alá-, fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítására egy játékszituációban.
- Képesek a szabályjátékok megtanulására, a játékok vezetésére.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Teremtse meg az elmélyült játék feltételeit, biztosítsa a nyugodt légkört.
- Folyamatosan biztosítsa a játékhoz szükséges eszközöket.
- Reagáljon érzékenyen az egyéni élményekre, a közös élményszerzési lehetőségeket pedig használja ki a fejlesztés érdekében.
- Tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát.
- Törekedjen arra, hogy minden gyermek szerepjátéka egyéni képességének legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki.
- Szükség esetén kapcsolódjon be a játékba, játsszon együtt a gyermekekkel.

15.2. A munka jellegű tevékenységek

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű aktív tevékenység. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható el a játéktól. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető. A gyermek mindennapi munkálkodása során az őt körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába jut. Gyakorolja a munkaeszközök célszerű használatát, megtanul eligazodni a térbeli viszonyok között. Mozgásos, tapintásos, vizuális információkat szerez a világról.

A kötöttségektől való szabadulás útján, a gyermekmunka kötelező jellegét „ledobva” évekig nem tartottuk olyan fontosnak a munkát. Elég idő telt el ahhoz, hogy felmérjük a változásokat.

Mai nézeteinknek megfelelően, a gyermek akaratának maximális figyelembevételével szeretnénk nagyobb teret adni a munkának a személyiségfejlesztésben.

A munka jellegű tevékenységek célja:

- A gyermek munkához való pozitív hozzáállásának elősegítése.
- Jártasságok alakítása a munkaeszközök használatával.
- A munka megbecsülésére és a munkamegosztásra nevelés.
- A kitartás, a felelősségérzet, az önbizalom fejlesztése.
- A közösségi, társas kapcsolatok erősítése.
- önként, örömmel végzett aktív tevékenység legyen
- a tapasztalatszerzésnek, a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűd, képesség és készség, tulajdonságok alakítása.

Feladatok:

a) Munkalehetőségek biztosítása,

melyek a gyermekek számára elfogadhatóak. Minden olyan munkát elvégezhetnek, amihez kedvük van és testi épségüket nem veszélyeztetik. A gyermekek nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink elérése érdekében.

b) A gyermek teljes önállóságának tiszteletben tartása

A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat! Mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti.

c) A rendszeresség és folyamatosság biztosítása

Így épül be ez a tevékenység az óvodai mindennapokba s csak így érzi meg a gyermek a munka szükségességét.

d) Eszközök, szerszámok biztosítása

A naposi munkához és az önkiszolgáláshoz szükséges eszközök a csoportban, elérhető helyen megtalálhatóak. A kerti szerszámok tárolása az udvari épületben történik.

Jellemző munkafajták a 3-4 éveseknél:

Önkiszolgálás:

A kicsik legjellemzőbb munkaformája.

Mindent segítséggel végeznek, de az étkezés eszközeinek előkészítésében és leszedésében többnyire önállóak.

Alkalomszerű munkák:

- segítenek a rendrakásban, teremrendezésben
- kérésre segítenek az eszközök adogatásánál
- a bátrabbak alkalmi megbízatásokat is vállalnak.

Jellemző munkafajták az 5-6-7 éveseknél:

Önkiszolgálás:

A magukkal kapcsolatos feladatok elvégzésében már sokkal önállóbbak.

Alkalomszerű munkák:

- vigyáznak a terem rendjére
- minden területen segítenek az óvodapedagógusnak
- ötleteket adnak a terem díszítésével, rendezésével kapcsolatban
- nagyon szívesen vállalják az alkalmi megbízatások teljesítését.

Naposi munka:

Önállóak az asztalok megterítésében, az eszközök előkészítésében, a rendrakásban, összesöprik a morzsákat ellenőrzik a terem rendjét.

Környezet-növény-állatgondozás:

- folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit
- közreműködnek az udvar rendezésében (pl. fű, falevelek összegereblyézése).

A fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

- szívesen vállalnak önként feladatokat
- megismerik az eszközök használatával járó veszélyeket is
- pontosan teljesítik megbízatásaikat
- felismerik a segítségadás lehetőségeit

- képesek az eszközök megóvására
- igényük van a felfedezett kisebb hibák javítására
- gondozzák, óvják a környezetükben lévő növényeket, állatokat.

15.3. Vers, mese

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.”

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

Az óvodai nevelés játékon kívüli pártatlan eszköze a mese. Ez az a beszédmód, amire egy 7 éven aluli kisgyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud.

Mesehallgatáskor a szó segítségével következik be a valóság és a vágyak áthidalása. A mese és a vers, épp úgy mint a játék, örömforrás. Az anyanyelv zenéje és észjárása. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Célja:

- anyanyelvi nevelés, irodalmi érdeklődés felkeltése
- én erősítő, erkölcsi fejlődést segítő személyiségfejlesztés, érzelmi biztonság megadása
- irodalmi élményekre fogékony, képzeletgazdag, empatikus személyiségfejlesztés
- belső önpróbálgatás, önkifejezés egyik módja
- ráébreszt a külvilágra irányított megismerési törekvésekre
- a magyar kultúra értékeinek átörökítése
- a szülők nevelési szemléletének formálása

A mese - vers tevékenységek szervezésének szokásai:

Nincs kötött helye és ideje a mindennapi *mesélésnek*. A lényeg az, hogy minden nap valamilyen formában - akár naponta többször is - legyen lehetőségük a gyermekeknek mesét, verset hallgatni vagy mondani. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idejében. Természetesen a gyermekekkel mese közben közvetlen kontaktust fenntartó, élő mesélésnek van a legnagyobb hatóereje, ezért fejből, könyv nélkül mesélünk. A szabad és önfeledt meséléshez és mesehallgatáshoz csend, nyugalom, kellemes légkör szükséges.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Szívesen mondogat verseket, mondókákat, hallgat mesét.

Szívesen mesél, bábozik, dramatizál.

Képről mondatokban beszél.

Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.

Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.

Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

Jellemzői a 3-4 éveseknél:

- beszoktatásnál használjuk az ölbéli mondókajátékokat (testrészekről szólók, lovagoltatók stb.)
- később az évszakokról, az esőről, a hóról, az állatokról szóló rigmusok kedveltek
- a kicsik egyéb verseit is próbáljuk alkalomhoz, helyzethez kapcsolni, mozgással kísélni
- mindig cselekményes meséket választunk - az egyszerű állatmesék a legalkalmasabbak
- dramatizáló játékok kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az öltözködésben, egy jellemző mozzanat egyéni eljátszásában

Jellemzői 5-6-7 éves korban:

- évszakok, napszakok nevét versbe foglaló mondókák, állathangutánzók, kiszámolók
- tréfás, mulattató mondókák, találós kérdések, névcsúfolók
- a versgyakorlást mindig ritmus és fantáziajátékokhoz kötjük
- a tündérmeséké a főszerep
- dramatizálás során eljátszák a kiválasztott szerepnek megfelelő viselkedést, önállóan alakítják a helyszínt.

A fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

- megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások
- ők maguk is képesek mesemondásra
- megjegyzik a mese legfontosabb elemeit, sorrendjét
- részt vesznek a szituációs és mimetikus játékban
- figyelnek a könyvek épségére
- hamar és pontosan megtanulják a verseket, mondókákat
- képesek a koruknak megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a falunkra jellemző mondókák, népi játékok átörökítése
- az egyéni repertoár összeállítása, a szövegek megtanulása
- a szükséges eszközök kéznél és rendben tartása
- a mese ráhangolás megszervezése
- lehetőségek teremtése a gyermek önálló szöveg és mesemondásához, önkifejezéséhez

15.4. Ének, zene, énekes játék, tánc

Cél:

„Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfelelt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból” (Kodály).

Örömteli élményekben, gazdag tevékenységekben a zenei – érdeklődés, anyanyelv, ízlés kialakulás

Az óvodapedagógus feladatai:

- Népi játékok és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások felhasználásával fejleszti a ritmust, éneklést, hallást, mozgást.
- Az éneklési készség, ritmusérzék, hallásfejlesztés, harmonikus mozgás, zenei alkotó fantázia fejlesztése.
- A népdalok, népi játékok által a hagyományokat megismerteti, továbbélését segíti.
- Jó példát mutat a gyermekeknek a tiszta, szép énekléssel és szövegkiejtéssel.
- Ügyel, hogy a dalanyag a gyermekek értelmi és fizikai adottságainak megfelelő, kis **hangterjedelmű** legyen.
- Buzdítja, bátorítja a gyermekeket az egyéni, önálló éneklésre is.
- Az **egyenletes lüktetés** megéreztetését kiscsoportos korban elkezdni egyszerű, utánzó mozdulatok folyamatos ismételtetésével.
- A **dalok ritmusát** kiemeli, erre épül a motívum hangsúly megéreztetése.
- Egyenletes és ritmus összekapcsolása.
- Ritmus visszhang játék.
- Gyors-lassú tempó érzékeltetése és kifejezése.
- Megismerteti a gyermekeket néhány egyszerű ritmushangszer használatával.
- **Hallás fejlesztés:** Magas és mély hang közti különbség felismerése és kifejezése.
- Halk és hangos közti különbség felismerése és kifejezése.
- Hangszín felismerés: a környezete tárgyainak, zörejeinek felismerése. Belső hallás fejlesztése:
- Dallam felismerés (dúdolásról, hangszerről).

- Dallambújtatás
- Harmonikus mozgás fejlesztése
- Térformák alakítása. Egyszerű tánc mozdulatok elsajátítása (p1.: forgás, guggolás, taps, sarokkoppantás, egy lépéses csárdás).
- Átbújás, szűkülő-bővülő kör, sorgyarapodó, páros játékok, utánzások.

Zenei alkotó fantázia fejlesztése

- Kérdés-felelet játék.
- Énekelve beszélgetés.
- Énekelve, ritmizálva köszönés.
- Ismert mondókára, versre dallam kitalálása.

Az egyszemélyes játékhelyzettel felkelti a gyermek **éneklési kedvét**.

A zenei nevelést szorosan kapcsolja az óvodai élet minden területéhez.

A **jeles napokat, ünnepeket** a kapcsolódó mondókákkal, dalok éneklésével (Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang, Húsvét, Március 15) tesszük hangulatossá.

Természeti és társadalmi eseményekhez kapcsolódó népszokások dalainak, játékaiknak felelevenítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallamot, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tud társaival térformákat alakítani.
- A zenei fogalmakat ismeri és alkalmazza.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, tudja mindkettőt a dalból kiemelni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kíséni.

15.5. Rajzolás, festés, mintázás, építés, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal,

hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megismerteti a különféle **anyagokat, eszközöket, technikai eljárásokat**, hogy ha ezekben gyakorlottá válnak, tudjanak a tartalomra figyelni (képzelet, fantázia, egyéni érzelmek, egyéni kifejezőmód).
- Lehetőséget ad a gyermekeknek önálló új technikát is kitalálni, alkalmazni. Az örömmel, játékosan végzett vizuális tevékenységet úgy biztosítja, hogy a gyermekektől a cselekvést és nem az eredményt várja, értékeli. Ugyanakkor figyelembe veszi, hogy a rajzzal közöl valamit.
- **Biztosítja a megfelelő körülményeket:** állandó hely, a gyermek által bármikor elérhető eszközök, anyagok, jó légkör. Tiszteletben tartja az egyéni fejlődésük útját, tempóját, sikerélményhez juttatja őket.
- Eszközt, anyagot, témaválasztási lehetőséget kínál, mely a gyermek érzelmi beállítódására, kötődésére, környezetismereti témára épül a cselekvés öröme érdekében.
- Szervezeti forma megválasztásával a rugalmasság, folyamatosság elvét alkalmazza.
- Biztosítja az alkotás lehetőségét az egész nap folyamán. Nagyobb gyermekkel kiállítás - tárlatlátogatást szervez.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
- Helyes ceruzafogás és eszközhasználat jellemzi.
- Ábrázolása változatos szín és forma használatot, tagoltságot mutat.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Részt vesz játék -, kellék -, ajándékkészítésben.
Téralakításra építésre képes.
- Tud különféle technikákkal alkotni, anyagot, témát választani.
- Igény az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra.

Képességfejlesztés lehetőségei

- Alaklátás, formaállandóság, rajzi kifejezőképesség, emlékezet, fantázia, alkotóképesség, észlelőképesség, formák, arányok, méretek, színek, színharmóniák, színárnyalatok.
- Formaérzék, formaismeret, formaképzület, színérzék, díszítő érzék, irányérzék, mozgásos észlelés rész – egész látás, tapintás, észlelés, megfigyelőképesség, vizuális memória, ritmus, összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás, téri tájékozódás síkban, térbeli alakzatok felismerése, létrehozása.

15.6. Mozgás

Cél:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakulása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) és pszichomotoros képességek fejlődése, a mozgás megkedvelése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése.
- Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés.

- Laterális dominancia fejlesztése.
- Vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve azt kiegészítő szerepű mozgásokat gyakoroltat.
- Probléma megoldást erősíti mozgással végzett feladatmegoldásokkal.
- A mozgással kapcsolatos szókészletet fejleszti.
- Fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitást előkészíti.
- A sikeres feladatmegoldások eredményeként növeli az önértékelést és önbizalmat.

A tornával és mozgásos játékokkal fejleszti a gyermekek **természetes mozgását, valamint testi képességeiket** (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordináció). Pozitív irányba befolyásolja a mozgás által a gyermek teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítő képességét. A mozgásos tevékenységek során segíti a **térben való tájékozódást**, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodó képesség, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A mozgásos lehetőségeknek teret biztosít teremben és szabad levegőn egyaránt.

Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást szervez az óvoda csoportszobájában, udvaron.

Zenés tornát, sétákat, kirándulásokat szervez.

Differenciált feladatadással lehetőséget teremt arra, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeiknek megfelelően hajtsák végre, kellő aktivitást és terhelést biztosít. A foglalkozások körültekintő szervezésével és előkészítésével a várakozási időt kerüli.

Képességfejlesztés lehetőségei

- Térérzékelés, téri irányok és viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztcsatornák, vizuális, tapintásos, hallásos.
- Vizuális időrendiség és ritmus, vizuális diszharmónia.
- Aktivitás, érzelmi motiváltság erősítése, kitartás, szabálytudat, nehézségek leküzdése.
- Közösségi magatartás, kudarc elismerése, önbizalom, önértékelés, testfogalom, testséma, testrészek és funkcióik megismerése,

- Oldaliság, a törzs függőleges zónájának kialakítása, önmaga felismerése (tükör).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szeret mozogni, kitartó.
- Tud ütemtartással járni.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Versenyjátékokban betartja a szabályokat.
- Tud helyben labdát pattogtatni.
- Kezdeményez mozgásos játékokat.
- Sportmozgások alapelemeit ismeri.

15.7. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.” Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmét annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek. Azt igyekszünk megerősíteni a gyermekben, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

A környezet védelme, a környezetkultúra megismertetése, a természettudatos magatartás kialakítása már az óvodás gyermek szintjén is beépíthető a foglalkozások rendszerébe. Kitűnő alapot nyújtanak ehhez az egyes világnapok alkalmából végzett tevékenységek is.

Az óvodapedagógus feladata:

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Alkalmi és folyamatos tevékeny tapasztalatszerzéseket, megfigyeléseket, komplex érzékszervi ismeretgyűjtéseket, munka jellegű tevékenységeket, szimulációs játékokat szervez az alábbi témakörökről:

- évszakok, természet változásai,
- időjárás, öltözködés,
- színek. hét napjai, napszakok.
- növények, állatok,
- emberi tevékenységek.
- testünk, közlekedés, család.
- foglalkozások,
- fizikai jelenségek.

Képességfejlesztés lehetőségei

- A természethez való pozitív érzelmi viszony szülőföld, emberek, a táj szeretetre nevelés, tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme.
Feladattudat, szabálytudat, kitartás, türelem, ítélőképesség, kapcsolatteremtő képesség, közösségi érzés, másokkal való kapcsolat igénye, testséma önmaga felismerése.
- Intellektuális érzelmek, együttműködési készség, feladattartás, önálló feladatmegoldás.
- Érzékelés, íz érzék, térérzékelés, idő érzékelés, érzékszervi működés.
Figyelem – koncentrált, - szándékos:
- Téri helyzetek, cselekvések, színek, irányok, formák, tulajdonságok, méretek felismerése.
- Fogalomalkotás, számfogalom, számolási készség, problémamegoldó gondolkodás

- Szándékos figyelem
- Problémakezelés
- A tárgyak, személyek összehasonlítása tulajdonság szerint.
- Halmazalkotás, ítéletek, nyitott mondatok, relációk, mérhető tulajdonságok, rendezés, sorozatok.
- Számfogalom előkészítése: összemérés (mennyiségek, halmazok), természetes szám képzeteinek kialakítása (tőszám, sorszám).
- Műveletek: bontás, hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai** tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

A matematikai nevelés célja:

- a valóság objektív megismertetése
- a megismerési képességek fejlesztése (pl. megfigyelés, emlékezés, megértés, problémamegoldás)
- összefüggések megláttatása
- ítélőképesség fejlesztése

A matematikai nevelés gyakorlata az óvodában:

Felfogásunk a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem komplex formában a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósulna meg.

Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy e téren két életkori szintet jelöljünk meg.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Biztosan számlál legalább 10 tárgyat.
- Mennyiségek összehasonlítására képes (több, kevesebb, ugyanannyi - hosszabb, rövidebb - magasabb, alacsonyabb stb.).
- Alakzatok, tárgyak, élőlények szempont szerinti válogatására képes.

- Másol alakzatokat síkban és térben.
- A síkbeli formákat tulajdonságaik szerint válogatja (kör, négyzet, háromszög).
- Ismeri a jobbra, balra, le, fel irányokat és a helyeket kifejező névutókat (alatt, fölött, között, mögött, mellett stb.)
- Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

16. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben, majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki és szociális érettség**, amelyek egyaránt szükségesek az iskolai munkához.

- **A testileg egészségesen** fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- **A lelkileg egészségesen** fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.